

Kulomet vz. 26 na lyžích

Mezi periodicky představované kuriozity náleží popisy nejrůznějších zapomenutých vynálezů a zlepšovacích návrhů zbraní a jejich příslušenství. Jedním z nich je i zlepšovacím návrh na úpravu lehkého kulometu vz. 26 pro dopravu na lyžích v zimě.

Autorem zlepšováku byl voják tehdejší československé armády četař absolvent Jaroslav Vojtíšek, který v roce 1950 sloužil u pěšího pluku 41 „Dr. Eduarda Beneše“. V rámci svého působení ve Škole důstojníků v záloze Žilina v zimě roku 1950 přišel při lyžařském výcviku na neobvyklý nápad na dopravu lehkého kulometu vz. 26, jehož nošení na zádech nepovažoval při jízdě z kopce za bezpečné.

Ale nechme promluvit samotného autora vynálezu: „Ako veliteľ lyž. čaty som vychádzal z toho, že doterajšie nosenie LG na chrbáte je veľmi nebezpečné. O tom ma poučily niektoré nebezpečné pády členov mojej čaty, ktorým LG doslova preletel cez hlavu pri páde i keď bol remeň skrátenej na najmenšiu možnú mieru.“

Proto přišel s nápadem vléci kulomet umístěný na dvou párech lyží za sebou za lyžařskou hůl. Vymyslel vlastně dva způsoby transportu, které vycházely z potřeby dopravy zbraně mimo styk s nepřítelem a s manipulací se zbraní v hlubokém sněhu při dotyku s nepřítelem. Při styku s nepřítelem měl kulomet jeden pár lyží upevněn na dvojnožce. Podle přiloženého popisu by střelec zbraň táhl nebo tlačil za držadlo upravené na ramenní opěrce. Držadlo mělo být vytvořeno tak, aby nepřekáželo při střelbě.

DVA PÁRY LYŽÍ

Při přesunu navrhl použít druhý pár lyží uchycených ve vidlici v hlavišti pažby. Kulomet na lyžích by střelec vlekl za sebou za lyžařskou

hůl upnutou v karabince, pravděpodobně upnutou do vidlice druhého páru lyží. Autor považoval za největší výhodu svého zlepšovacího návrhu možnost střelby i v hlubokém sněhu a snadnou dopravu, kterou považoval za stabilní. Jako lyžař bych o tom však silně pochyboval, čemuž napovídá i fakt, že

první pár lyží má relativně malý rejdaný malým rozsahem odměru dvojnožky. Osobně bych zbraň při zvoleném způsobu dopravy ve vleku za lyžařskou hůlku raději umístil na kanadské saně.

Nebudme však skeptičtí, neboť z popisu zlepšovacího návrhu je patrné, že dotyčný provedl praktické zkoušky s jakýmsi

„hand made“ prototypem. Z dokumentu dále vyznívá, že Vojtíšekův prototyp byl výrobně poddimenzovaný a při zkouškách popraskal.

Nicméně, o střelbě v hlubokém sněhu četař Vojtíšek píše: „Na středné vzdialenosti možno vystrielať celý zásobník v jednej dávke. Napr. pri strelbe na 200 m bol rozptyl asi 1 m.“ Je zajímavé, že jako jedinou nevýhodu uvádí nemožnost zastavit při velké rychlosti „kristiánkou“, což bylo tehdy typické zakončení jízdy z kopce. Četař Vojtíšek proto doporučoval brzdit pluhem.

POPIS

Pokud jde o technické provedení vynálezu, přední pár lyží byl umístěn místo vyjmutých koncových nožek dvojnožky. Do otvorů měly být zasunuty esovitě prohnuté dráty o průměru asi 1 cm dlouhé asi 50 cm. Do otvorů (po nožkách dvojnožky) měly být zasunuty tak hluboko, aby výška od rozdělení dvojnožky k lyžím byla asi 63 cm. Pro větší stabilitu měly být přední nožky vyztuženy navářenou příčkou ze stejného materiálu. Dole na nožkách byly přivařeny destičky o rozměrech 7x4 cm s dírkami pro šrouby pro

◀ Kulometem na lyžích se zabývala už například italská armáda v době druhé světové války; jednalo se ale o těžký kulomet s podstavcem